

رشد بهره‌وری کل عوامل در ایران

یاسر مهری کارنامی^{۱*}، محمدعلی احسانی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم اقتصادی دانشگاه مازندران (yaser.mehri1993@yahoo.com)

۲- دانشیار گروه اقتصاد نظری دانشگاه مازندران (m.ehsani@umz.ac.ir)

چکیده

این مقاله رشد بهره‌وری کل عوامل را طی دوره ۱۳۹۱-۱۳۵۳ برای اقتصاد ایران را بررسی می‌کند. برای این کار، ابتدا تابع تولید کاب-داگلاس با نهاده‌های سرمایه فیزیکی و نیروی کار را تخمین می‌زنیم و سپس بهره‌وری کل عوامل تولید را با استفاده از شاخص کندریک محاسبه می‌کنیم. برای تخمین تابع تولید از روش خودرگرسیون با وقفه‌های توزیعی (ARDL) استفاده می‌شود. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که رشد بهره‌وری کل عوامل ایران در دوره مورد بررسی نوسانات زیادی داشته و میانگین نرخ رشد آن برابر با ۰.۰۹٪ است. این مطلب نشان‌دهنده این است که بهره‌وری کل عوامل به طور مناسب رشد نکرده و با پیش‌بینی‌های اقتصادی فاصله زیادی دارد. برای مثال در برنامه چهارم توسعه، رشد بهره‌وری کل عوامل، ۳.۳۱٪ در نظر گرفته شده بود ولی با توجه به نتایج به دست آمده در تخمین مدل، هدف تعیین شده به سرانجام نرسیده است.

کلمات کلیدی: رشد بهره‌وری کل عوامل، ایران، شاخص کندریک، روش ARDL

طبقه‌بندی JEL: C2 – D24 – O4 – O53

۱. مقدمه

به طور کلی، روند رشد اقتصادی به دو دلیل اتفاق می‌افتد: یکی، انباشت عوامل ورودی و دیگری، تغییر بهره‌وری. بنابراین مطالعه رشد اقتصادی به تجزیه و تحلیل در طول زمان نیاز دارد. به همین دلیل، امروزه یکی از مهم‌ترین اهداف اقتصادی کشورها برای دستیابی به رشد اقتصادی، ارتقای بهره‌وری است. در اغلب کشورهای در حال توسعه، سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی را در زمینه گسترش نگرش بهره‌وری و تعمیم به کارگیری فنون و روش‌های بهبود آن انجام داده‌اند. پیشرفت بهره‌وری بر پدیده‌هایی مانند کاهش تورم، افزایش سطح رفاه، افزایش توان رقابتی و افزایش اشتغال تأثیرگذار است. رومر^۲ (۱۹۸۶) با استفاده از مباحث خرد اولین بار تئوری رشد درون‌زا مطرح کرد که این تئوری رشد اقتصادی را نتیجه بهبود بهره‌وری می‌داند. در جوامع مختلف بین بهره‌وری و رشد اقتصادی رابطه‌ای مستقیم و مشخصی وجود دارد که این مطلبی پذیرفته و ثابت شده است. بیشتر مطالعات رشد اقتصادی در کشورهای صنعتی شده جنوب‌شرقی نشان می‌دهد که موفقیت‌های بزرگ آنها توسط انباشت عوامل ورودی

* Corresponding author: یاسر مهری کارنامی، دانشجوی کارشناسی ارشد علوم اقتصادی دانشگاه مازندران

Email: yaser.mehri1993@yahoo.com

² Romer